

Panium - Nọmbà Méjì

Ìdìde àti Ìṣubú Ọba Gúúsù

Jeff Pippenger

2025-02-27

A parí àpilẹkọ tó kojá nípa kíkọ pé, “Àwọn ẹsẹ 10–15 ṣàfihàn ogun aṣojú męta tí ọba àríwá, agbára pòòpù, ẹ láti ọdún 1989 títí dé òfin Ojọ Àíkú.” Àwọn ogun aṣojú męta wọnyí bèrẹ pẹlú idánimò Orílẹ̀-Èdè Amẹ́ríkà nínú ẹsẹ 40 gégé bí “kẹkẹ-ogun, ọkọ ojú omi, àti àwọn ẹlẹ́sin.”

Ogun aṣojú tí ó tẹlẹ, tí a ṣàfihàn rẹ nípasẹ ẹsẹ 11 àti ìmúṣẹ rẹ nínú itàn ní Ogun Raphia ní ọdún 217 BC, jẹ láàrín Ptolemy IV Philopator, ọba gúúsù ti Ejibiti, àti Antiochus Nlá, tí a tún n pè ní Antiochus Magnus, ti Ìjọba Seleucid. Antiochus ti mú ẹsẹ 10 ẹ nígbà tí ó gbẹsan sí Ejibiti nítorí iṣẹgun lóri ijọba àríwá rẹ àti àdánù àwọn iní rẹ, nípa gbígba padà gbogbo ilẹ-ọba tí ijọba gúúsù ti ti gba tẹlẹ kúrò lódò ijọba rẹ. Ó ẹ bẹẹ, ṣùgbón ó dúró ní ààlà Ejibiti, báyii ni ó ẹ mú ẹsẹ 10 ẹ, tí ó sì jẹ àpeṣe 1989.

Ṣùgbón a oò ru àwọn ọmọ rẹ sókè, wọn yóò sì kó ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ ogun nlá jọ: ẹnikan nínú wọn yóò sì dájúdájú wá, yóò sì Ẹn kojá, yóò sì lọ kojá: lẹyin náà yóò padà, a oò sì tún ru ú sókè, àní títí dé ibi agbára rẹ. Danieli 11:10.

Ogun aṣojú keji ni Ogun Rafia. Rafia tùmọ sí ilẹ ààlà. Pápá ogun yẹn fi àmì sí ibi tí Antiochus ti dá ikógun rẹ àtẹyinwá dúró nínú ẹsẹ 10. Ọtítọ ló n Ẹkọso àwọn ogun aṣojú męta náà, ní itumọ pé ogun aṣojú àkókó bá ogun aṣojú ikeyin mu. Gbogbo ogun męteęta náà—ẹsẹ 10, 11, lẹyin náà ogun kẹta nínú ẹsẹ 13–15—ni ẹni itàn kan náà jagun wọn nínú ìmúṣẹ àkókó wọn. Antiochus Magnus wà ní gbogbo àwọn ià męteęta náà, ó sì fi wọn so pọ ní ti àṣotẹlẹ sínú ilà kan soṣo. Antiochus ẹgun nínú ogun àkókó àti ikeyin, ṣùgbón kì í ẹ nínú ẹyí ààrín, níbi tí ọba gúúsù ti borí.

Gégé bí Rafia ti tùmọ sí ilẹ ààlà, bẹẹ náà ni Ukraine. Ogun aṣojú keji, tí a kókó mú ẹ nípasẹ Ogun Rafia, ni a n mú ẹ nísinsin yi nínú ogun Ukraine. Vladimir Putin ni ọba gúúsù, arọmọdọmọ wólú ti ọba gúúsù àkókó ti àkókò ọde òní, Vladimir Lenin. Putin ti sọ leralera pé idáhùn Russia sí Ukraine dá lóri àdéhùn kan tí a n jiyàn lóri rẹ pé, nígbà tí a tún Germany ṣọkan, NATO kì yóò tún fa itànkálẹ rẹ sí i sínú ilẹ USSR àtijọ. Ìdí tí Putin fi n ẹ bẹẹ jọ ti Ptolemy nínú ẹsẹ 5–9 àti ti Napoleon ní ọdún 1797. Gbogbo àwọn ọba gúúsù męteęta náà n dá iṣe wọn sí ọba àríwá láre lóri àdéhùn tí a ti rú.

Gégé bí Isaiah 23 ẹ sọ, a ó gbàgbé aṣebi ti Tairi, tí ó n ṣojú agbára pòòpù, fún ọdún àádọrin, gégé bí ojọ ọba kan—àkókò kan tí a ti fi hàn leralera pé ó jẹ àkókò tí ijọba kẹfà nínú àṣotẹlẹ Bíbẹli, ẹranko ilẹ ti Ìfihàn 13 (Orílẹ̀-Èdè Amẹ́ríkà), ti n Ẹkọso.

Yóò sì ẹ ní ojọ náà, a ó sì gbàgbé Tírẹ fún ọdún àádọrin, gégé bí ojọ ọba kan; lẹyin iparí ọdún àádọrin, Tírẹ yóò kọrin bí àgbèrẹ. Mú duùrù, yí ilú náà ká, iwọ àgbèrẹ tí a ti gbàgbé; fi orin didùn ẹ ilù, kọ orin púpọ, kì a lè rántí rẹ. Yóò sì ẹ lẹyin iparí ọdún àádọrin, pé Olúwa yóò bẹ Tírẹ wò, ọ̀n yóò sì padà sí owó iṣe rẹ, yóò sì ẹ àgbèrẹ pẹlú gbogbo àwọn ijọba ayé lóri ojú ilẹ ayé. Isaiah 23:15–17.

Àkókò ààmì oḡorin oḡún nàà gùn láti oḡún 1798 tí tí dé òfin Ojò Àìkú, èyí tí í ẹ̀se itàn tí ẹ̀sẹ̀ 40 ẹ̀sẹ̀hàn. Kì í ẹ̀se tí tí di òpin oḡorin oḡún nàà, tàbí ìsúnmọ̀ òfin Ojò Àìkú, ni àgbèrè nàà tún fi hàn. Nítorí ìdí yí, ogun àwọn ìjà m̀eta tí ó wà nínú ẹ̀sẹ̀ 10–15 ni aṣojú agbára pòòpù n ẹ̀se, nítorí pé ní ònà àṣotẹ̀lẹ̀ a ti gbàgbé rẹ̀ ní àkókò yí.

Nínú ogun aṣojú àkókò àti ikeyin, ọ̀ba àríwá ẹ̀gun ọ̀ba gúúsù. Nínú ogun àárín, ọ̀ba gúúsù ẹ̀gun ọ̀ba àríwá. Ogun Ráfíà ni ìmúṣe itàn àkókò ti ẹ̀sẹ̀ 11, àti pé ẹ̀sẹ̀ nàà pèlú ìmúṣe itàn wọn jẹ̀ ẹ̀lẹ̀rì méjì tí a ó fi ẹ̀ṣẹ̀kan pèlú àwọn ẹ̀sẹ̀ tí ó jọra nípa ojò àṣotẹ̀lẹ̀ m̀eta àtààbò ìṣàkóso Róòmù pòòpù. Nítorí nàà, ẹ̀sẹ̀ méjì ti Ìwé Mímọ̀ nínú Dániẹ̀lì 11, pèlú àwọn ìmúṣe itàn wọn, fi àwọn àbùdá àṣotẹ̀lẹ̀ ogun ilẹ̀ ààlà ti ẹ̀sẹ̀ 11 hàn, èyí tí a kókó mú ẹ̀se ní Ogun Ráfíà, lẹ̀yìn nàà sì tún ẹ̀se lẹ̀ṣẹ̀kan sí i ní àkókò ikeyin ní oḡún 1798.

Àwọn ilà ẹ̀rì wònyí m̀lẹ̀ pé Vladimir Putin ni Vladimir ikeyin ti ọ̀ba gúúsù òde-òní. “Vladimir” ni a sàbà tùmọ̀ sí “olùṣàkóso ayé,” ẹ̀ṣẹ̀ṣẹ̀n ọ̀rọ̀ nàà, mir, tún ní ìtumọ̀ tó pé gégé bí “àwùjọ.” Ní bá yí, Vladimir tùmọ̀ sí “olùṣàkóso àwùjọ,” tàbí “olùṣàkóso komunisimù.” Putin fi hàn pé ìbáṣepọ̀ rẹ̀ nínú ọ̀ràn Ukraine dá lórí àdéhùn tí a rú, èyí tí n ẹ̀sẹ̀kóso àwọn àníyàn rẹ̀ nípa bí NATO ẹ̀se n wọ̀ ààlà kojá àwọn ààlà tí a fowosowopọ̀ lé lórí lẹ̀yìn ìṣẹ̀kan Germany. Ìtọ̀sọ̀nà Putin dojú kọ̀ NATO àti EU tó bẹ̀e gégé bí ó ẹ̀se dojú kọ̀ Zelenskyy àti Ukraine. Bí NATO àti EU ẹ̀se n wọ̀ ilẹ̀ tí Putin tẹ̀nu mọ̀ ọ̀n pé ó yẹ̀ kí ó wà láìsí NATO, ó jọ̀ ìbínú Ptolemy nígbà tí ọ̀ba Seleucid fi ọ̀mọ̀-ọ̀ba obinrin ilẹ̀ Ejiḡbiti tí ó fẹ̀ sílẹ̀ nítorí aya rẹ̀ àtíjọ̀. Àdéhùn tí a rú yẹ̀n tọ̀ka síwájú sí Àdéhùn Tolentino tí a rú ní oḡún 1797. Nínú Danieli 11, nígbà tí ọ̀ba gúúsù bá borí ọ̀ba àríwá, ó ní í ẹ̀se pèlú àdéhùn tí a rú.

Majemu tí a ti fọ̀ yí ní í ẹ̀se pèlú àifégbẹ̀mì ti EU láti dí ifágbòòrò NATO kojá ààlà rẹ̀ dúró nígbà tí a tún da Jámànì pọ̀. Ní ìtumọ̀ yí, Putin, ọ̀ba gúúsù, wà nínú ogun lòdì sí ọ̀ba àríwá, tí agbára aṣojú rẹ̀ dúró fún. Gégé bí àwọn Nási ti Ogun Àgbáyé Kejì ẹ̀se jẹ̀ aṣojú fún Ẹ̀ṣọ̀ṣì Kátólíkì, bẹ̀e ni àwọn Nási ti Ukraine di àmì ogun aṣojú kejì ti àwọn ẹ̀sẹ̀ 10–15. Ogun àgbáyé m̀eta àti ogun aṣojú m̀eta—àti nínú ilà méjèjì, àwọn Nási ni aṣojú ipò dípò Ẹ̀ṣọ̀ṣì Kátólíkì ní àkókò ìjà àárín.

Nínú àwọn ìmúṣe itàn àkókò m̀eta wònyí ti àwọn ogun aṣojú, Antiochus Magnus wà nínú ogun kọ̀ọ̀kan. A ti máa fi hàn léraléra bí ìtumọ̀ orúkọ “Antiochus” àti àfihàn àmì tí ó bá ìjọ̀ba Seleucid gégé bí ọ̀ba àríwá mu ẹ̀se dá Antiochus mọ̀ gégé bí àmì aṣojú ti aṣòdì sí Kristi—pòòpù Romu. Ẹ̀ṣẹ̀ṣẹ̀n nínú itàn àwọn ogun aṣojú m̀eta nàà, a ti gbàgbé àgbèrè Tírè, nítorí nàà àmì “pòòpù” tí a ẹ̀sẹ̀ṣẹ̀rẹ̀ nínú orúkọ “Antiochus” dúró fún agbára aṣojú rẹ̀. Nínú ogun àkókò àti ti ikeyin, Orílẹ̀-Èdè Amẹ̀ríkà ni ó n ẹ̀se ifẹ̀ Romu ní gbangba. Nínú ẹ̀sẹ̀ 11, agbára aṣojú nàà ni Násiṣimù ti Ukraine, ẹ̀ṣẹ̀ṣẹ̀n àwọn ọ̀kọ̀ ojú omi àti kẹ̀kẹ̀-ogun Orílẹ̀-Èdè Amẹ̀ríkà ni wọn ti gbé Zelenskyy ró nínú ogun nàà, wọn sì tún n ẹ̀se bẹ̀e. Lójú ìta ogun aṣojú kejì, Orílẹ̀-Èdè Amẹ̀ríkà farapamọ̀, gégé bí pòòpù nàà ẹ̀se farapamọ̀ ní àkókò oḡún àádọ̀rin ti Isaiah 23. Orílẹ̀-Èdè Amẹ̀ríkà farapamọ̀ nínú itàn gan-an nínú èyí tí ó ti n dàgbà sí gbogbo àbùdá ẹ̀ranko nàà, èyí tí ó mú un bá àṣotẹ̀lẹ̀ mu pé, nígbà tí ogun aṣojú kejì bá ti n lọ̀ lówó, agbára aṣojú Násiṣimù ní Ukraine bo Orílẹ̀-Èdè Amẹ̀ríkà m̀lẹ̀, bí ó tilẹ̀ jẹ̀ pé agbára ológun àti ọ̀rọ̀-ajẹ̀ ẹ̀ranko ayé nàà ni ó ẹ̀sẹ̀ n gbé Ukraine ró tí tí di ìparun wọn.

Nígbà tí ọ̀ba gúúsù lọ̀ sí Bábílónì, tí ó sì mú ọ̀ba àríwá ní igbèkùn, àti pèlú nígbà tí Gẹ̀nẹ̀rà Berthier mú pòòpù ní igbèkùn, ó wọ̀ inú Vatican tí tí débi gidi, èyí sì n tọ̀ka sí i pé ogun Ukraine yóò parí pèlú ìṣẹ̀gun Putin ní àkókò kan tí a oò ti mú gbogbo ifaradàkè sí i láti oḡò Ukraine kúrò. Ìjọ̀ba tí

Ptolemy gbà ni Bábílónì, àti ijọba tí Napoleon gbà ni Bábílónì ẹmí. Nítorí nàà, a sàpepe ijọba Zelenskyy pèlú àwọn omo-abẹ rẹ wọnyí tí n pèsè itilẹyin fún un. Ní báyìí tí Trump tí yọ itilẹyin àwọn kẹkẹ-ogun, àwọn ẹlẹsin, àti àwọn okò ojú omi ẹranko ayé nàà kúrò, itilẹyin Ukraine ni EU, ẹgbẹ kan nàà gégẹ bí ẹyí tí kò fẹ gbọ àwọn ẹsùn Putin nípa àdéhùn tí a ti rú ní ti ìgbòkègbodò NATO.

Ìmò ogbón tí n dari àwọn eurocrats ti EU ni isàkóso Greenpeace. Nítorí ẹyí, Zelenskyy túmò sí, “àwò ewé.” Zelenskyy ni orí àpepe àwọn afẹfẹ-ogun ti EU tí a n dari nípasẹ ètò àgbáyé aṣiwèrè tí àyíká-mímó. Nígbà tí ogun Ukraine bá parí, Putin yóò ẹ ayeyẹ kì í ẹ isẹgun lórí Ukraine nìkan, sùgbón lórí gbogbo EU àti NATO.

Nítorí nàà, àwọn ogun aṣojú mọta nàà ní àmì otító. Nínú ogun aṣojú àkókó àti ikeyin, a sẹgun oḅa gúúsù nípasẹ isòkan láàárín ẹranko òkun àti ẹranko ilẹ tí Iṣipayá orí ketalá. Ní ibèrèrè, isẹgun fún oḅa àrìwá wáyé nípasẹ isòkan pèlú pòòpù aláfẹsì ibilẹ, ti Vatican I, ẹni tí, nínú àyíká àwọn àṣírí Fatima nínú itàn itàn àròṣo Kátólìkì, jẹ pòòpù funfun tàbí pòòpù rere. Pòòpù isinsinyí, ẹni tí bí mo ẹ n kọ ẹyí wà lórí ibùsùn ikú rẹ, jẹ pòòpù aláfòfin sílẹ, ti Vatican II, ẹni tí nínú àyíká àwọn àṣírí Fatima jẹ pòòpù dúdú tàbí pòòpù búburú.

Esẹ kẹrinlá fi hàn pé nígbà tí “àwọn oloṣà ẹniyàn rẹ” tí wọn gbé ara wọn ga tí wọn sì ṣubú, bá wọ inú itàn àṣòtẹlẹ, iran nàà ni a fi idí múlẹ. Nínú imúṣe esẹ ketalá tí tí dé kẹkẹdógún nínú Ogun Panium ní oḅún 200 BC, Róòmù keferi fi ara rẹ sínú àwọn ọràn tí ó kan ogun nàà gan-an. Nínú àwọn esẹ mọta tí n sọrọ nípa Ogun Panium, esẹ kẹrinlá fi hàn pé Róòmù ni ó fi idí iran nàà múlẹ.

Nínú Ogun Panium, pòòpù funfun alákooso ibilẹ ti Vatican I yóò darapọ mọ ẹni ikeyin nínú àwọn ààrẹ méjọ tí ó bèrẹ ní àkókò Reagan, ẹni tí sáájú ti dá àdéhùn pọ pèlú pòòpù Vatican I alákooso ibilẹ kan. Wọn ẹ bèẹ ní oḅún 1989 láti wó USSR àtijọ lulẹ, àti ní ọpin wọn tún ẹ bèẹ láti wó alákooso ikeyin ijọba nàà gan-an lulẹ.

Ní àwọn oḅún Reagan àti pèlú isòkan pòòpù John Paul II àti Orilẹ-Èdè Amérikà, John Paul II bèrẹ sí í gbà pé ọun ni pòòpù rere tí àwọn àṣòtẹlẹ Fatima sọrọ nípa rẹ. Ní imísí idánìlójú yẹn, ó bèrẹ sí í rìn káákiri ayé láti gbéga ohun tí ó lóye gégẹ bí imúṣe àwọn àṣòtẹlẹ Fatima. Ní sise bèẹ, ó di pòòpù tí ó rìn irinàjò jùlọ nínú itàn, bèẹ nàà ni ó sì di pòòpù tí a mò jùlọ ní gbogbo àkókò, bí ó ti n mú àṣòtẹlẹ Ifihàn orí ketalá ẹ pé àkókò kan yóò wà nígbà tí gbogbo ayé yóò ẹ iyanu to ẹranko nàà léyin. Àwòrán John Paul II ní ojú gbangba sàpepe pòòpù Vatican I aláfẹsónà tí ó wọ inú isòkan pèlú ààrẹ ikeyin ti Orilẹ-Èdè Amérikà.

Nítorí nàà, ọkan nínú àwọn àbùdá àṣòtẹlẹ ti pòòpù igbà-àkókò Reagan ni pé, ibi kan wà níbi tí a ti samisi àwòrán rẹ ní gbangba gégẹ bí àmì ojú ọnà. Àmì yẹn wà ní esẹ kẹrinlá, nígbà tí àwọn olẹ ẹniyàn rẹ bá fi iran nàà múlẹ. Pòòpù John Paul II n mú àbùdá àṣòtẹlẹ ẹ gégẹ bí pòòpù tí gbogbo ayé yà léyin rẹ; nípa bèẹ ó n tọka síwájú sí pòòpù Vatican I igbà ipèyà ti ọpin àkókò, ẹni aláfeyintì, tí yóò wọ àjose pọ mọ Trump. Nígbà tí ẹyí bá ṣe, a ó fi iran nàà múlẹ, ohun tí yóò sì fi iran nàà múlẹ ni pé pòòpù nàà n fi ara rẹ sínú itàn Panium àti oḅún 200 BC.

Ìbèrẹ àwọn ààrẹ méjọ nàà n sáfihàn ọpin àwọn ààrẹ méjọ nàà, àti diẹ sáájú ọfin Ojọ Àikú ti esẹ kẹrinlógún, àgbèrẹ Tírè tí a ti gbàgbé padà wá sínú itàn tí ó sí sílẹ nígbà tí ó bá dá ifẹgbẹ pọ mọ

ẹlẹgbẹ Reagan, Donald Trump. Papọ, gégé bí a ti sàpẹrẹ rẹ nínú ifẹgbẹpọ Antiochus àti Philip ti Makedónià, wọn mú iran ikeyin ijọba guúsù wó lulẹ, gégé bí a ti sàpẹrẹ rẹ nínú omo oba nàà, Ptolemy. Omo kékeré nínú àsoṭélẹ Bíbélì jẹ àmì iran ikeyin, àti lẹyin ogun Ukraine, Putin yóò tún itàn àwọn oba guúsù nàà ẹ, àwọn tí a gbé sókè láti inú àwọn isẹgun ogun, tí wọn sì sìnà nínú irú kan ti isòro ijọ àti ipínlẹ.

Nítorí nàà, esẹ kewàá, tí ó n sojú oḍún 1989 àti ogun aṣojú àkókó, ni ibèrè, tàbí lètà àkókó nínú àlifábẹ̀tì Héberù. Ogun Raphia nínú esẹ kòkànlá, tí ó n sojú ogun Ukraine, ni lètà ketalá nínú àlifábẹ̀tì Héberù. Nombà 13 jẹ ààmì isòtẹ, àti ogun aṣojú nínú ogun Ukraine ni àwọn Nazi, ààmì gíga jùlọ ti isòtẹ ní ayé òde oní. Panium ni lètà ikeyin nínú àlifábẹ̀tì Héberù, èyí tí ó ní lètà méjilélógún. Nítorí nàà, ọ̀rọ Héberù fún otítọ́, tí a dá sílẹ nípa mímu lètà àkókó, lètà ketalá, àti lètà kejilélógún ti àlifábẹ̀tì jọ láti dá ọ̀rọ Héberù nàà “otítọ́” sílẹ, n fì hàn pé itòlẹ̀sẹ̀sẹ̀ àwọn ogun aṣojú m̀eta wònyí jẹ otítọ́. Lètà kejilélógún, tí ó sì jẹ lètà ikeyin nínú àlifábẹ̀tì Héberù, jẹ ààmì pé a ti so iwà-oba Olórùn pọ̀ mọ̀ ẹ̀dá èniyàn, àti imúṣe Ogun Panium ní ojọ́ tí kò jìnà n ẹ̀lẹ̀ ní àkókò ijọba ààrẹ Trump. Trump ni ààrẹ kejilélógún lára àwọn ààrẹ tí wọn ti s̄is̄ẹ̀ ịgbà méjì.

Paniomu ní ẹ̀rì méjì fún àdéhùn onípín méjì; ní àwọn itókasi méjèjì nàà, àdéhùn nàà n s̄afilhàn àjose tí ó n dá ibasepọ̀ alákoso-isalẹ̀ larin egbé méjì mọ̀. Àdéhùn láàárín Filípi àti Ántiókùsì jẹ ti ogbon ogun àti iselú, tí a pinnu láti dojú kọ ipa Pítólémáiki àti ti Róòmù ní apá ilà-oòrùn Òkun Mèditaráenià. Síbẹ̀, ifowosowopọ̀ wọn kò dá lóri Ogun Paniomu funra rẹ—Ántiókùsì ló ẹ̀ ipolongo yi ní ominira, láisi ikopa ológún taàrà ti Filípi. Iṣe Filípi jẹ ti àimọkanjúwá sí i, nípa pipèsè itilẹyin iselú àti ti ogbon ogun nípa didi àwọn alájosepọ̀ Róòmù àti Pítólémáiki mú ní Gírìsì àti ní Aegean, kí ó lè jẹ kí Ántiókùsì lè dojú kọ Cọ̀lélé-Síríà. Gbogbo àwọn akowé-itan sì jẹrì pé Ántiókùsì ni ó lágbara jù lọ nínú àdéhùn nàà, àti pé Ántiókùsì nikan ni ó jagun nàà gan-an. Àdéhùn wọn ní í ẹ̀ pẹ̀lú agbègbè gbooro tí a fì mọ̀ ijọba àtijọ̀ Alẹ́kisándà. Ní báyi, àdéhùn nàà ní aṣájú àkókó kan àti eni isalẹ̀ abélé kan, gégé bí a ti sàpẹrẹ rẹ nínú orúkọ Késárià-Filípi, èyí tí ó jẹ orúkọ Paniomu nígbà tí Kristi n rin láàárín àwọn èniyàn. Nítorí nàà, Késárià-Filípi bá Ántiókùsì àti Filípi mu, nítorí Késári ni ó lágbara jù lọ nínú àdéhùn tí Késári Ágústù àti Héròdu Filípi onisákoso apá m̀erin sàpẹrẹ.

Ọ̀rọ̀ nàà “Tetrarch” túmọ̀ sí alákoso lóri idámèrin kan. Késári jọba lóri gbogbo ijọba nàà, Filípi sì jọba lóri idámèrin ilẹ̀ kan; bẹ̀ẹ̀ ni èyí fì ààmì Filípi sí ipò ibasepọ̀ akóónú nínú àwọn àjose Panium àti Caesarea-Philippi. Nínú Héròdu Filípi a rí ààmì iran èjẹ̀ méjì tí àwọn méjèjì jẹ ààmì ibasepọ̀ májẹmú tí ó fọ̀ pẹ̀lú Olórùn. A tún rí àfihàn irópada idámèrin kan nínú pípa ijọba Alẹ́kisándà sí apá m̀erin, tàbí sí tetrarch m̀erin. Filípi túmọ̀ sí olólùfẹ̀ ẹ̀sin.

Ní Ogun Panium tí yóò ẹ̀ ní iparí ogun Ukraini ni Antiochus Magnus, iyeṅ Orílẹ̀-Èdè Amérikà, yóò ẹ̀gun Rọ́sìà, yóò sì wọ inú àdéhùn pẹ̀lú agbára kékeré kan tí Philip dúró fún. Agbára kékeré nàà yóò ní ipín nínú ọ̀ràn nàà, sùgbon ki yóò wà ní taàrà nínú ogun nàà. Ogun nàà yóò jẹ láàárín USA àti Putin, ó sì hàn gbangba pé ó ní ibasepọ̀ taàrà pẹ̀lú àriyànjiyàn ẹ̀sin kan tí ibínú àti ịgbéraga Putin mú jáde, gégé bí a ti fihàn nínú iselẹ̀ Ptolemy IV Philopator lẹyin Ogun Raphia, àti nínú oba Ussiah ti Juda. Ptolemy àti Ussiah jẹ àwọn oba guúsù tí aṣeyorí ogun wọn gbé sókè nínú ịgbéraga, tí wọn sì fẹ̀ gba isẹ̀ mímu kan lé ọwọ̀, isẹ̀ tí àwọn àlùfàà nikan ni ó yẹ kí wọn ẹ̀. Ètẹ̀ kọ lu Ussiah nítorí isapá rẹ̀, Ptolemy sì pa 50,000 àwọn Jùú ní Alexandria nínú ibínú rẹ̀.

Èṣẹ̀ kẹ̀tálá ń dá ìjà náà mò, láàárín iran ikẹyìn ọ̀ba òde-òní ti àwùjọ, tàbí Kòmúnísìmù, iyeṅ Rọ́ṣià Vladimir Putin, àti USA. Trump ṣẹgun nínú ogun náà, ṣùgbón ó ẹ̀ bẹ̀ pẹ̀lú alágbẹ̀gbẹ̀ kan láti apá kẹrín ìjọba náà, ẹ̀ni tí kò sí ní ojú ogun náà ní tòótó. A ti sún mò iparí ẹ̀ṣẹ̀ kọ̀kànlá gẹ̀gẹ̀ bí àwọn ìṣẹ̀lẹ̀ òde-òní ẹ̀ jẹ́rìí sí i. Putin yóò ṣẹgun Ukraine, gẹ̀gẹ̀ bí Raphia ẹ̀ ṣojú rẹ̀. Nígba náà ni yóò bẹ̀rẹ̀ iparun rẹ̀ tó ń lọ ní ìpele-ìpele, gẹ̀gẹ̀ bí a ẹ̀ fi hàn nípa fifi Ussiah sínú ilé kan títi di ikú rẹ̀, nítorí ẹ̀tẹ̀. Lẹ́yìn ìṣẹgun rẹ̀ ní Raphia ní ọ̀dún 217 ẹ̀sáájú Sànmáni Kristi, ịṣákóso Ptolemy IV Philopator bẹ̀rẹ̀ sí í bàjẹ̀ nítorí ìbàjẹ̀, ináwó àṣẹ̀jù, àti ìgbẹ̀kẹ̀lẹ̀ lóri àwọn agbani-nímòrán aláilójútó. Ó kú ní ọ̀dún 204 ẹ̀sáájú Sànmáni Kristi, ó ẹ̀ṣé ẹ̀ kí wón pa á tàbí fi májèlẹ̀ pa á láti ọ̀wọ̀ àwọn minisita rẹ̀, Sosibius àti Agathocles, gẹ̀gẹ̀ bí ara ìditẹ̀ kan láti fi dààbò bo agbára fún ọ̀mọ̀kùnrin rẹ̀ kékeré, Ptolemy V. Ọ̀pin irùkèrùdò yìí ń fi àidúròṣinsin àti ogbón ìditẹ̀ tí ó wọ̀pọ̀ nínú àwọn ààfín ọ̀ba Hellenistic hàn, ó sì samisi iyípadà pàtàkì kan nínú irẹ̀wẹ̀sì ìjọba Ejibiti ti Ptolemaic.

Àmì kan nínú ìmúṣẹ̀ ẹ̀mí ọ̀ba gúúsù, èyí tí a ti ẹ̀sàfihàn nípasẹ̀ àwọn ìmúṣẹ̀ gidì tí ó ẹ̀ṣẹ̀lẹ̀ nínú ìjà fún ìṣákóso ayé lẹ́yìn ikú Alexander, ni “iyípadà-ọ̀ba.” Faranse di ọ̀ba gúúsù ní itumò ẹ̀mí ní àkókò Ìyípadà-ọ̀ba Faranse. Ọ̀ba gúúsù òde-òní, Rọ́ṣià, ni a bí nínú Ìyípadà-ọ̀ba Rọ́ṣià. Bí ìmò-ọ̀rọ̀ tí a mú wọ̀lé sínú Ìyípadà-ọ̀ba Faranse ti dàgbà láti inú àilẹ̀tò Ìyípadà-ọ̀ba Faranse dé inú kòmúnízìmù Ìyípadà-ọ̀ba Soviet jẹ̀ àbùdá ọ̀ba gúúsù. Kòmúnízìmù tàn káàkiri ayé pẹ̀lú àwọn iyípadà-ọ̀ba.

Ní àkókò òde-òní, CIA, nípasẹ̀ lílo àwọn Àjọ Tí Kí Í Ẹ̀ Ẹ̀ Ti Ìjọba, ti ẹ̀ṣiṣẹ̀ láti bí ẹ̀ṣubú àwọn orílẹ̀-èdè káàkiri ayé, àti ètò ìgbésẹ̀-nípasẹ̀-ìgbésẹ̀ tí wón ti lò leraléra ni èyí tí a ń pè ní àwọn iyípadà àwọ̀. Ọ̀ba gúúsù jẹ̀ agbára dírágónì, àwọn olùfẹ̀ àgbáyé pẹ̀lú jẹ̀ agbára dírágónì, àti àwọn iyípadà àwọ̀ tí CIA jẹ̀ àmì idánimò agbára dírágónì. Itàn Faranse gẹ̀gẹ̀ bí ọ̀ba gúúsù ti ẹ̀mí ní itàn àkàṅṅe kan tí ó fi àmì iparí ilà àṣotẹ̀lẹ̀ yẹn hàn.

Ìparí yẹn ni a ṣojú rẹ̀ nípasẹ̀ Napoleon. Ìyípadà Orílẹ̀-èdè Faransé fi àmì sí ìbẹ̀rẹ̀ Faransé gẹ̀gẹ̀ bí ọ̀ba gúúsù, Napoleon sì fi àmì sí ọ̀pin rẹ̀. Àwọn akọ̀wẹ̀-itàn ń tọ̀ka sí ọ̀wọ̀n ìgbésẹ̀ kan tí ó mú Napoleon dé Waterloo rẹ̀, nípa bẹ̀ wón ń fi hàn pé ọ̀pin ọ̀ba ẹ̀mí àkókò tí gúúsù jẹ̀ ọ̀pin tí ó lọ ní ìpele dé ìpele, ní iyàtò sí Babiloni àti Belshassar tí a gba ní alẹ̀ kan ṣoṣo. Vladimir àkókò tí ọ̀ba gúúsù òde-òní, Vladimir Lenin, kú ní àkókò ọ̀dún méjì pẹ̀lú àtòpò ikolù àisàn ọ̀pọ̀lọ̀. Díẹ̀ ninu àwọn èniyàn ń ro pé Joseph Stalin fi májèlẹ̀ pa á, gẹ̀gẹ̀ bí àwọn mìíràn ẹ̀ ń ro pé àwọn agbani-nímòrán rẹ̀ fi májèlẹ̀ pa Ptolemy IV. Ọ̀pin ọ̀ba gúúsù òde-òní gẹ̀gẹ̀ bí a ti ṣojú rẹ̀ pẹ̀lú Soviet Union ni a tún ẹ̀ nípasẹ̀ iyípadà.

Ìfarahàn ní Moscow tí ó kópa nínú iparun USSR ni idènà gbangba ńlá tí gbogbo èniyàn ẹ̀ ní àsikò ìṣòtẹ̀ ọ̀dún August 1991 (August 19–21, 1991). Ìṣẹ̀lẹ̀ yìí, tí ó dojú kó ààbò White House àti idarí Boris Yeltsin, tààrà ni ó rẹ̀ agbára àwọn alágbàtakò Soviet, ó sí àìlera ìjọba náà payá, ó sì mú kí ìṣubú USSR yára sí i. Bí ó tilẹ̀ jẹ̀ pé àwọn ifarahàn ẹ̀sáájú ní Moscow (gẹ̀gẹ̀ bí ti 1987–1990) àti Baltic Way (1989) ti kọ̀ imúná ilọ̀síwájú jọ, àwọn ifarahàn August 1991 ni ibi iyípadà pàtàkì ní Moscow, tí ó yorí sí itú USSR ní ọ̀pin ọ̀dún 1991. Ìbẹ̀rẹ̀ Russia gẹ̀gẹ̀ bí ọ̀ba gúúsù bẹ̀rẹ̀, ó sì parí, nínú iyíká-ìjọba. Ọ̀pin USSR jẹ̀ itúpalẹ̀ ìjọba náà diẹ̀diẹ̀, gẹ̀gẹ̀ bí ti Ptolemy, Uzziah, Napoleon, àti àní Vladimir Lenin. Ọ̀pin Putin jẹ̀ ìṣubú diẹ̀diẹ̀, èyí tí ó bẹ̀rẹ̀ ní kété tí ogun Ukraine bá parí. Ọ̀pin rẹ̀ ni a mú wá ní Ogun Panium, nígbà tí USA bá gba ìṣákóso ìjọba náà, nígbà tí ó ń gba itilẹ́yìn láti ọ̀wọ̀ alábaàkẹ̀gbẹ̀ kan tí kò sí ní ogun náà ní tòótó.

A ó tèsíwájú pèlú àwọn ilà wònyí nínú àpilẹ̀kọ tó kàn.